

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประจักษ์ ภูนาตล
นายแพทย์ธวัช จายน้อยอิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงพจมาน ศิริอารยาภรณ์

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังมิวงศ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรภิตต์
กรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สุขุมภูรุจันท์ พัชรี ศรีหมอก
น.สพ. ธีรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เขิดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไฟล์ฉบับสมบูรณ์ (**ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิ/กราฟ/รูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

*****กรุณาส่งไปที่อีเมล borworn67@yahoo.com *****

โดยใส่ Subject อีเมลลว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้คัดผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

ผู้เสียชีวิตจากสาเหตุการเป็นลมหรือเป็นตะคริว จำนวน 3 ราย โดยมีทั้งกลุ่มที่ไม่ค่อยได้รับประทานอาหารร่วมกับต้องออกแรงขนย้ายของเพื่อหนีน้ำ หรือกลุ่มที่ต้องเดินฝ่ากระแส น้ำที่มีระดับค่อนข้างสูง เช่น ประมาณระดับเอวหรืออกแล้วเกิดตะคริว

สำหรับการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการจับปลา 2 ราย ไม่ได้เกิดจากการลงไปดำน้ำหรือเรือพลิกคว่ำขณะที่ออกไปจับปลาเหมือนที่เกิดในต่างจังหวัด แต่ทั้งสองเหตุการณ์เป็นการเสียชีวิตขณะที่ระดับน้ำอยู่ที่ระดับอก ผู้ทราบเหตุการณ์สันนิษฐานว่า น่าจะเป็นตะคริวหรือลื่นล้ม ส่วนอีก 2 รายเสียชีวิตขณะเดินทางโดยรถยนต์หนึ่งเกิดขณะขับรถเร็วของแล้วตกบ่อข้างทาง ลึกมิดศีรษะ เกิดเหตุกลางคืนไม่มีผู้เห็นเหตุการณ์ อีกรายจมน้ำบริเวณใต้สะพาน โดยสะพานกับถนนอยู่ติดกันและผู้เสียชีวิตไม่ทราบว่าเป็นบริเวณคลอง เนื่องจากไม่มีการติดป้ายบอก สำหรับการเสียชีวิตขณะเล่นน้ำ 2 ราย เกิดกับวัยผู้ใหญ่ทั้งหมด อายุ 31 และ 55 ปี โดยที่คนแรกลงไปว่ายน้ำในคลองซึ่งน้ำไหลเชี่ยว โดยที่สวมชูชีพด้วย ส่วนรายที่สองไปว่ายน้ำในคลองข้างบ้านซึ่งว่ายน้ำเป็นประจำทุกวัน แต่ครั้งนี้เสียชีวิตโดยความสูงของน้ำที่ท่วมในชุมชนประมาณ 70 เซนติเมตร ถึง 1 เมตร ส่วนสาเหตุอื่น ๆ มีอย่างละ 1 ราย (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้เสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอุทกภัย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แยกรายเขต ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม - 9 ธันวาคม 2554

เขตที่มีรายงานผู้เสียชีวิต	จำนวนผู้เสียชีวิตสะสม ระหว่างวันที่ 25 ก.ค. - 9 ธ.ค. 2554 (ราย/เขต)
คลองสามวา บางขุนเทียน มีนบุรี ลาดกระบัง สายไหม	5
ภาษีเจริญ หลักสี่	4
ดอนเมือง บางแค	3
บางเขน บางพลัด ประชาชื่น เพชร เกษม หนองแขม หนองจอก หลักสอง	2
คลองสาน คันนายาว ตลิ่งชัน ทวี วัฒนา บางกอกน้อย บางขุนนท์	1
บางคอแหลม บางบอน ปากคลองสาน ลาดพร้าว วังทองหลาง ห้วยขวาง	1
ไม่ทราบข้อมูล	1
รวม	66

ตารางที่ 2 สาเหตุของการเสียชีวิตจากการจมน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2554 (จำนวน 24 ราย)

เหตุการณ์ขณะจมน้ำ	จำนวน (ราย)
จมน้ำไม่ทราบสาเหตุภายในบ้าน	7
พลัดตกแม่น้ำ คลองหรือเกิดอุบัติเหตุขณะอยู่ในทางน้ำหลาก	4
เป็นลม หรือเป็นตะคริว	3
จับปลา	2
พลัดตกที่ลิ้นกระหว่างเดินทาง	2
เล่นน้ำ วายน้ำ	2
เป็นโรคลมชัก ร่วมกับมีภาวะพิการทางสมอง	1
เรือล่มขณะนั่งไปรับของบริจาค	1
พลัดตกสะพานที่ทำไว้เพื่อเดินเข้าบ้านในช่วงน้ำท่วม ผู้เสียชีวิตมีภาวะประสาทไม่ปกติรับยาประจำ	1
ลื่นล้มบนถนนเนื่องจากถนนเป็นตะไคร่น้ำ น้ำลึกระดับเอวและเชี่ยวชาญสมควรร	1

สรุปและอภิปราย

การเสียชีวิตในพื้นที่กรุงเทพมหานครค่อนข้างมีความต่างกับพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของประเทศทั้งในแง่ของภาพรวมและรายละเอียด สำหรับในภาพรวมเป็นแง่ของการมีสัดส่วนของผู้เสียชีวิตจากไฟฟ้าดูดเทียบกับผู้เสียชีวิตทั้งหมดที่มีจำนวนมากอย่างไม่ค่อยเกิดในเหตุการณ์น้ำท่วมอื่น ๆ แต่ในรายงานฉบับนี้ไม่ได้ลงรายละเอียดของเรื่องไฟฟ้าดูด เนื่องจากไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลนี้ในรายงานฉบับที่ผ่านมาแล้ว ในเว็บไซต์สำนักกระบวนวิชา

ส่วนรายละเอียดของสาเหตุการเสียชีวิตจากการจมน้ำ เมื่อมองในภาพรวมของประเทศพบว่า สาเหตุของการจมน้ำลำดับแรกคือ การหาปลาแล้วจมน้ำหรือเรือพลิกคว่ำ รองลงมา คือ การเมาสุราแล้วพลัดตกจากที่ต่าง ๆ หรือลื่นล้ม เรือพลิกคว่ำหรือการทรงตัวไม่ดีทำให้เสียหลักตกจากเรือ ส่วนในเด็กพบสาเหตุการเสียชีวิตลำดับแรกคือ *การเล่นน้ำ* ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นการเสียชีวิตขณะเดินทางออกไปนอกบ้านโดยเฉพาะเป็นการตั้งใจที่จะออกไปทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำที่ท่วม ในขณะที่ในกรุงเทพมหานครสาเหตุลำดับแรกกลับเป็นการเสียชีวิตภายในบ้านในขณะที่ระดับน้ำไม่ได้สูงถึงขนาดที่จะสามารถทำให้เสียชีวิต ซึ่งผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่อายุประมาณ 36-73 ปี ในกลุ่มนี้สิ่งที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดคือ การเกิดอาการหัวใจวาย หรือเป็นลม เป็นตะคริว ซึ่งไปในทิศทางเดียวกับที่พบสาเหตุของการเสียชีวิตในลำดับถัด ๆ มาที่เกี่ยวกับการเป็นลม หรือเป็นตะคริว โดยที่ส่วนหนึ่งมีประวัติว่าไม่ค่อยรับประทานอาหารขณะอยู่ในสถานการณ์ที่น้ำท่วม อาจจะเนื่องมาจากความเครียด หรือการที่ไม่สามารถหุงหาอาหารได้

เหมือนในภาวะปกติ และบางรายอาจมีปัญหาเรื่องการนอนน้อยกว่าภาวะปกติจากความเครียดหรือเหตุผลอื่น ๆ ทำให้ร่างกายอ่อนเพลียยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการเสียชีวิตในกลุ่มผู้ที่พิการทางสมองหรือภาวะการรับรู้ผิดปกติหลายรายซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ไม่ย้ายออกจากบ้าน อาจเนื่องจากญาติกลัวว่าจะไปเป็นภาระแก่ผู้อื่นหรืออาจไม่สะดวกในการโยกย้าย ทำให้คนกลุ่มนี้มักจะยังอยู่ในบ้านและมีโอกาสเสียชีวิตได้ง่ายกว่าคนทั่วไป สำหรับสาเหตุการเสียชีวิตจากการจมน้ำลำดับที่สอง รองจากการจมน้ำไม่ทราบสาเหตุภายในบ้าน คือ กลุ่มที่ไปทำกิจกรรมข้างแม่น้ำหรือคลองแล้วพลัดตกลงไป ซึ่งพื้นที่กรุงเทพฯมีแม่น้ำและคลองหลายสาย กระแสน้ำในช่วงที่น้ำท่วมจะไหลเชี่ยวกว่าปกติทำให้การอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำ ลำคลอง ในช่วงนี้มีอันตรายมากยิ่งขึ้น รวมถึงการพลัดตกสะพานหรือแม่น้ำลำคลองเนื่องจากน้ำท่วมสูงกว่าระดับพื้นจนทำให้มองไม่เห็นว่าเป็นที่ลื่น ซึ่งเป็นปัญหาที่พบในสาเหตุการเสียชีวิตในจังหวัดอื่น ๆ เช่นกัน แต่ในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ มักเป็นการตกขอบถนนซึ่งเป็นคูน้ำลึกลงไปมากกว่าการตกสะพาน แต่ในทั้งสองกรณีจำเป็นต้องมีการติดป้ายหรือให้สัญญาณแก่ผู้ที่เดินทางในกรณีที่มีน้ำท่วมแล้วมีพื้นที่ที่เป็นลักษณะลึกลงไปอย่างฉับพลัน

สำหรับการเสียชีวิตจากการว่ายน้ำหรือเล่นน้ำเป็นที่น่าสนใจว่า ไม่ได้เกิดในกลุ่มเด็กแต่กลับเป็นกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน เมื่อดูจากข้อมูลอายุของผู้เสียชีวิต พบว่า มี 5 รายที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี แต่รู้รายละเอียดข้อมูลเพียง 2 ราย ซึ่งเป็นเด็กที่ไปเล่นข้างแม่น้ำแล้วพลัดตกน้ำ และเด็กที่นั่งเรือไปกับยาเพื่อไปรับของบริจาคแล้ว

เรือล่มดั่งที่ได้กล่าวมาแล้ว ในกลุ่มเด็ก พบ 3 รายที่ยังไม่สามารถหารายละเอียดข้อมูลได้ อาจมีบางรายที่เกิดจากการเล่นน้ำ แต่ถึงกระนั้นก็นับว่าน่าจะต่ำกว่าสัดส่วนของเด็กที่เสียชีวิตจากการเล่นน้ำในจังหวัดอื่น สาเหตุหลักน่าจะเนื่องมาจากน้ำที่ท่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีลักษณะสีดำและกลิ่นเหม็นทำให้ทั้งเด็กและผู้ปกครองรู้สึกว่าจะไม่ควรไปว่ายน้ำเล่น ในขณะที่น้ำในคลองซึ่งอาจไม่ได้เน่าเหม็นมากนักก็มีลักษณะค่อนข้างเขียวซึ่งก็ไม่เหมาะแก่การว่ายน้ำของเด็กเช่นกัน สิ่งที่น่าสนใจอีกประการคือในผู้เสียชีวิตอันเนื่องมาจากไปเล่นน้ำในคลองมีผู้ที่สวมชูชีพแล้วยังเสียชีวิต ซึ่งเหตุการณ์นี้พบบ้างในจังหวัดอื่น ๆ ในกลุ่มที่ไปหาปลาแล้วสวมทุ่นหรืออุปกรณ์พุงตัวอื่น ๆ แต่ยังไม่เกิดการเสียชีวิต

สำหรับข้อมูลการเสียชีวิตในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เสียชีวิตที่ได้รับรายงานน่าจะต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากแหล่งข้อมูลมาจากสถาบันนิติเวชใหญ่สองแห่งเป็นหลัก ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้เสียชีวิตส่วนหนึ่งไม่ได้ถูกส่งมาชันสูตรที่สถาบันนิติเวชหรือไม่ได้มาจากสองแห่งนี้ นอกจากนี้การหาข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของการเสียชีวิตมีข้อจำกัดค่อนข้างมากเนื่องจากไม่มีระบบให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ออกไปร่วมชันสูตรในที่เกิดเหตุเหมือนในจังหวัดอื่น ๆ ข้อมูลจึงได้จากญาติผู้เสียชีวิตซึ่งสามารถติดต่อญาติได้เพียงบางส่วน และผู้เสียชีวิตส่วนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ญาติจึงรู้เหตุการณ์เพียงคร่าวๆ ทำให้มีความจำกัดในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

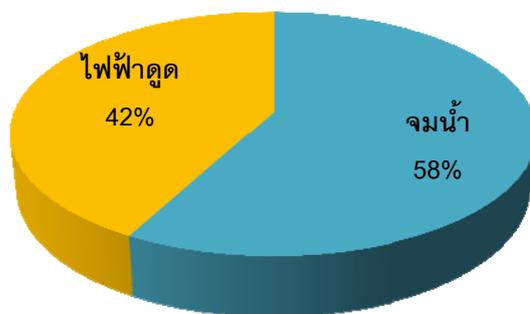
ข้อเสนอแนะ

การเสียชีวิตภายในบ้านเป็นสิ่งที่ป้องกันค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่สามารถห้ามไม่ให้คนไปทำกิจกรรมเหล่านั้น รวมทั้งไม่สามารถแนะนำให้ใช้อุปกรณ์ป้องกันที่ใช้กันทั่ว ๆ ไป เช่น การสวมเสื้อชูชีพ โดยให้คนสวมอยู่ตลอดเวลาในขณะที่อยู่ในบ้าน สิ่งที่พอเป็นไปได้มากที่สุด คือ การขอให้ผู้ที่มีความเสี่ยง เช่น ผู้ที่เป็นโรคหัวใจ โรคลมชัก ผู้สูงอายุ

หรือมีโรคทางสมองและความพิการทางปัญญา ย้ายออกไปอยู่ในที่ปลอดภัย ซึ่งสิ่งที่พบเป็นประจำ คือ ผู้สูงอายุและผู้พิการทั้งทางร่างกายและทางสมองมักจะไม่ได้ย้ายออกไปอยู่ที่อื่น ๆ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน หากจะทำให้การย้ายไปอยู่ที่อื่นหรือในที่ที่รัฐจัดเตรียมไว้ให้มีความเป็นไปได้สูงขึ้นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพิ่มขึ้นในหลายด้าน หนึ่งในนั้น คือ การเตรียมบุคลากรที่มีทักษะในการเจรจาหวานล่อม ให้เหตุผลแก่ผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นผู้ประสพภัยให้เตรียมย้ายกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงเหล่านี้ไปอยู่ในที่ปลอดภัย ร่วมกับการจัดเตรียมสถานที่สำหรับเป็นจุดพักพิงให้มีปริมาณเพียงพอและไม่ต้องย้ายอีก เนื่องจากการเลือกสถานที่ที่ไม่เหมาะสม รวมถึงการให้ข่าวสารทางตรงกับประชาชนที่กำลังประสพภัยเกี่ยวกับสถานที่ที่ทางรัฐจัดให้เป็นศูนย์พักพิงรวมทั้งแจ้งวิธีการเดินทางหรือแม้แต่สนับสนุนพาหนะรับส่งในรายที่จำเป็น สำหรับผู้ที่ไม่ย้ายออกจากพื้นที่ทางภาครัฐหรือกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือควรคิดวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการนำอาหารไปแจกซึ่งไม่มีทางที่จะทำได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกรณีของพื้นที่ที่น้ำท่วมสูงจนต้องเดินทางด้วยเรือ เช่น การระดมความช่วยเหลือจากพื้นที่น้ำไม่ท่วมที่อยู่ใกล้เคียงมาสนับสนุนการช่วยเหลือในพื้นที่ จัดหาเรือสำหรับใช้ในกิจกรรมที่เป็นส่วนกลางของชุมชนที่อยู่ในภาวะน้ำท่วมหรือสำหรับใช้อุปกรณ์วัดระดับในการปรุงอาหารสำหรับครอบครัวที่ต้องการ

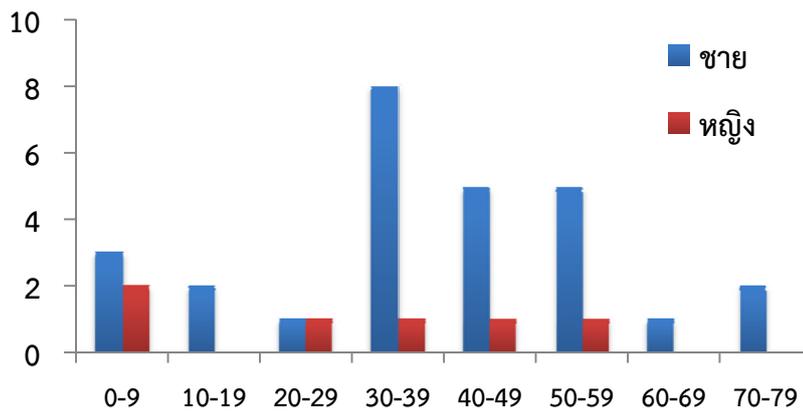
ในส่วนการเสียชีวิตจากการพลัดตกแม่น้ำ คูคลอง สิ่งที่เราพอจะทำได้ คือ การติดป้ายเตือนให้ระวังหรือหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมใกล้พื้นที่เหล่านี้ รวมทั้งการปักป้ายบอกแก่ผู้เดินทางผ่านให้รู้ว่าบริเวณนี้มีแม่น้ำหรือสะพานเพื่อป้องกันการพลัดตกในกรณีที่น้ำท่วมสูงจนไม่สามารถเห็นขอบเขตของพื้นที่

สำหรับสาเหตุอื่น ๆ เช่น ว่ายน้ำ หาปลา เรือพลิกคว่ำ เป็นกิจกรรมที่สามารถลดความสูญเสียได้โดยการณรงค์ให้ใช้เสื้อชูชีพที่ถูกต้อง (รวมทั้งต้องมีเสื้อชูชีพในปริมาณที่เพียงพอ) และณรงค์ให้ลดกิจกรรมเสี่ยงโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะกรณีที่เป็นพื้นที่ที่มีน้ำเชี่ยว

รูปที่ 1 สาเหตุของการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอุทกภัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม - 9 ธันวาคม 2554 แยกตามสาเหตุหลัก (จำนวน 64 ราย)

ผู้เสียชีวิต (ราย)

รูปที่ 2 การกระจายตามอายุและเพศในกลุ่มผู้เสียชีวิตจากการจมน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม - 9 ธันวาคม 2554 (จำนวน 33 ราย)

เชิญเข้าร่วม.. การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายระดับวิทยา
และ SRRT ระดับจังหวัดและระดับเขต ทั่วประเทศ
ยิงงบประมาณ 2555
ระหว่างวันที่ 16-18 มกราคม 2555
ณ โรงแรมภูเขางามรีสอร์ท จังหวัดนครนายก